

روزنامه سیاسی، اجتماعی و فرهنگی صبح ایران
چهارشنبه اول مرداد ۱۳۹۹ - اول ذی‌الحجه ۱۴۴۱
سال بیست‌ودوم - شماره ۵۹۸۱ - ۱۶ صفحه
قیمت: ۱۰۰۰ تومان

سرمقاله

چارچوبی برای توافق راهبردی با چین

سید یاسر جبرائیلی
کارشناس اقتصاد سیاسی

سال ۲۰۱۲ یعنی همان سالی که شدیدترین تحریم‌های آمریکا و اروپا علیه ایران اعمال شد، مؤسسه رند(Rand) گزارشی با عنوان «چین و ایران: روابط اقتصادی، سیاسی و نظامی» منتشر کرد که در آن، از سیاست‌های دولت چین به عنوان یک مانع در برابر فشارهای آمریکا علیه ایران یاد شده بود. در نظر رند، در کمپین فشار آمریکا علیه ایران، هیچ کشوری به اندازه جمهوری خلق چین اهمیت نداشت. چه، چین در یک دهه منتهی به ۲۰۱۲ تبدیل به بزرگ‌ترین شریک تجاری ایران شده بود و اینک همکاری‌های دو کشور، تنها حول نیاز چین به انرژی و وفور منابع در ایران نمی‌چرخید، بلکه شامل طیف گسترده‌ای از همکاری‌های اقتصادی، نظامی و ژئواستراتژیک می‌شد. آمریکا گزینه‌های زیادی برای تخریب این روابط در اختیار نداشت. در بعد ایجابی، روابط سیاسی یکن-واشنگتن به عنوان دو رقیب در عرصه بین‌المللی عملاً این امکان را از کاخ سفید سلب کرده بود که از دریچه حاکم‌سازی روابط دوستانه، همراهی چین در پروژه فشار علیه ایران را مطالبه کند. در بعد سلبی نیز، اعمال تحریم علیه شرکت‌های چینی همکار با ایران، به دلیل نسبت ناچیز این جرابیم به اقتصاد بزرگ چین، نمی‌توانست بازدارنده باشد. در این میان، تنها گزینه‌ای که روی میز باقی می‌ماند، ایجاد یک اجماع بین‌المللی علیه ایران و منفصل کردن چین در این پروژه، تصویرسازی از چین به عنوان استثمار کننده منابع ایران در افکار عمومی ایرانیان، و سرمایه‌گذاری روی می‌میلی چین برای مقابله آشکار با آمریکا بابت ایران بود. البته رند یک راهبردی بلندمدت نیز پیشنهاد کرد: تغییر حکومت‌های چین و ایران، و روی کار آمدن رژیم‌هایی «دموکراتیک» که رویکرد خصمانه‌ای نسبت به آمریکا نداشته باشند.

امروز قریب به هشت سال از انتشار توصیه سیاستی رند می‌گذرد. دولت واشنگتن در این مدت برای تخریب روابط ایران و چین از هیچ تلاشی فرغ‌ناکر کرده و البته هیچ توفیقی به دست نیاورده است. در این سو‌ما آنچه در تیره‌ترین شرایط خود قرار گرفته، روابط واشنگتن-پکن است؛ و آنچه در آستانه ورود به یک فاز راهبردی است، مناسبات تهران-پکن است. به گونه‌ای که توافق سال ۱۳۹۴ روسای جمهوری دو کشور برای امضای یک سند روابط استراتژیک ۲۵ ساله در حال نهایی شدن است. با این حال، پروژه تصویرسازی منفی از چین در افکار عمومی ایرانیان به عنوان ابزاری برای روابط تخریب تهران-پکن همچنان جاری است. علاوه بر این، صاحب‌نظرانی که اصل چنین توافقی را یک اتفاق مثبت می‌دانند، درباره اینکه از نگاه اقتصادی-سیاسی حاکم بر دولت آقای روحانی-که برجام در کارنامه دارد- یک خروجی مطلوب حاصل شود، نگرانی‌های جدی دارند. بنابراین، ما با دو دسته پرسش مواجهیم، دسته نخست را می‌توان اینگونه خلاصه کرد که آیا توافقی راهبردی ۲۵ ساله با چین که در چارچوب «نگاه به شرق» دنبال می‌شود، نافی شعار «نه شرقی، نه غربی» انقلاب اسلامی نیست؟ و دسته دوم، که ناظر به متن توافق است؛ چارچوب و محتوای چنین توافقی چه باید باشد؟ آیا پیش‌نویسی که دولت آقای روحانی آماده کرده، مطلوب است؟ یادداشت حاضر پنج بابی برای مباحثه حول این پرسش‌هاست. نخستین نکته‌ای که پیرامون پرسش‌های مطرح شده باید مورد توجه قرار گیرد، این است که جریان معارض انقلاب اسلامی طی سال‌های پس از پیروزی انقلاب همواره تلاش داشته اصل «نه شرقی، نه غربی» جمهوری اسلامی را به «نازواگرای» و «عدم ارتباط باشرق و غرب عالم» تعبیر کند. در هرگز چنین معنایی مراد این اصل نبوده و امامین انقلاب اسلامی این مفهوم را به روشنی تبیین فرموده‌اند. در دوره‌ای که انقلاب اسلامی به پیروزی رسید، جهان به دو بلوک شرق و غرب تقسیم شده بود و عده کشورها یا از زیر سلطه بلوک غرب به رهبری آمریکا قرار داشتند یا زیر سلطه بلوک شرق به رهبری شوروی. جمهوری اسلامی با «شعار نه شرقی، نه غربی» قرار گرفتن زیر سلطه هر دو قطب را نفی کرد. مراد از نفی سلطه البته نفی رابطه نبود و جمهوری اسلامی با کشورهای حاضر در هر دو بلوک، روابط دیپلماتیک برقرار کرد. «نه شرقی، نه غربی» به این معنا بود که ایران مجذوب این دو بلوک سلطه‌گر نشود، تحت تاثیر آنها و مطیع و منقاد آنان نباشد. این دو بلوک برای خود سیاست، فرهنگ و نقش راه کلانی داشتند که جمهوری اسلامی تصمیم گرفت در مسیر خواسته‌های آنان قرار نگیرد. سال ۱۹۹۱ فروریابی اتحاد جماهیر شوروی، بلوک شرق از بین رفت، نظام سلطه تک قطبی شد و بلوک غرب با قدرت بیشتر در صدد هضم کشورها در نظم مطلوب خود برآمد. این سیاست در پروژه‌هایی نظیر گسترش ناتو به شرق یا روی کار آوردن نظام‌های سیاسی لیبرال دموکرات از آمریکای لاتین تا اروپای شرقی و آسیا متجلی شد. پروژه تغییر نظام‌های سیاسی ایران و چین-که در گزارش مؤسسه رند نیز بدان اشاره شده- در چارچوب همین سیاست «غربی‌سازی جهان» قرار می‌گیرد. بنابراین، آنچه باید با قدرت در سیاست خارجی جمهوری اسلامی تداوم یابد، «نه» به سلطه غربی در عین برقراری روابطی خارج از نظام ارباب-رعیتی با کشورهای غربی است. **ابقیه در صفحه ۶**

بازار ارز از پربروز تا ظاهر روز گذشته برخلاف افسارگسیختگی و گریزپایی چندماهه اخیر، ناگهان با سقوط تا ۵ هزار تومانی مواجه شد. اندکی بعد از آن سخنگوی دولت این کاهش و مهار را نتیجه زحمات دولت دانست اما ظاهراً دولت یک زحمتکش دیگر هم دارد که در چند سال اخیر حکم مثل سائر را در میان مردم در سطحی گویبی و وعده‌های خلاف واقع و بدون پشتوانه یافته است. جهانگیری ناگهان زحمت همکارانش را در دولت زیاد کرد و گفت: «به دلیل اهمیت و رعایت منافع و مصالح کشور نمی‌توانم ابعاد تحریم را تبیین کنم و با مردم شفاف حرف بزنم.» همین یک جمله ناگهان ورق را برای فرصت‌طلبان بازار ارز برگرداند و دلار میل به صعود کرد!

جهانگیری همان کسی است که روزی با ششل سوپرمن روی صفحات روزنامه‌های متملق دولت ظاهر شد تا شومن‌بازی به جای حکمرانی حکیمانه را اثبات کند اما حالا که دوستانش می‌گویند

رهبرانقلاب: امریکا برخلاف ایران

موافق عراق مستقل و قوی نیست

جنایت ترور شهید سلیمانی را فراموش نمی‌کنیم و قطعاً ضربه متقابل را به امریکا خواهیم زد

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در دیدار نخست وزیر عراق: برای امریکایی‌ها اینکه چه فردی نخست وزیر عراق باشد مهم نیست آنها به‌دنبال حکومتی همچون حکومت «پل برمر» حاکم امریکایی عراق در اوایل سقوط صدام هستند

تجارت ایران و عراق تا ۲۰ میلیارد دلار

مصطفی کاظمی در دیدار با روحانی: اجازه نمی‌دهیم تهدیدی از خاک عراق متوجه ایران شود

رهبر معظم انقلاب اسلامی عصر دیروز در دیدار مصطفی‌الکاظمی، نخست‌وزیر عراق، روابط ایران و عراق را به پشتوانه اشتراکات فراوان تاریخی، مذهبی، فرهنگی و عادات و سنن به معنی واقعی کلمه پر ادراته خواندند و تأکید کردند: آنچه در

روابط دو جانبه برای جمهوری اسلامی ایران بسیار حائز اهمیت است. منافع، مصالح، امنیت، عزت، اقتدار منطقه‌ای و بهبود شرایط در عراق است. به گزارش پایگاه‌اطلاعاترسانی دفتر مقام معظم رهبری، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای دیروز در دیدار نخست‌وزیر عراق با تأکید بر اینکه ایران هیچ‌گاه بنای دخالت در امور عراق را نداشته و نخواهد داشت، گفتند: ایران، خواهان عراق عزت‌مند، مستقل و با حفظ تمامیت ارضی و وحدت و انسجام داخلی است.

رهبر انقلاب اسلامی خاطر نشان کردند: ایران قطعاً با هر آنچه موجب تضعیف دولت عراق شود، مخالف است. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای افزودند: البته دیده‌گاه

امریکایی‌ها درباره عراق درست در نقطه مقابل ما است زیرا امریکا به معنی واقعی کلمه دشمن است و موافق عراق مستقل، قوی و دارای حکومتی با رأی اکثریت

نارضایتی ۷۵درصدی از مدیریت صهیونیست‌ها بر کرونا

اعتراضات مردمی در اسرائیل علیه سیاست‌های مقامات صهیونیستی شدت گرفته است

■ **سر درگمی مردم با تصمیمات احمقانه**
حداقل شش روز است که اعتراض گسترده در دو شهر مهم اسرائیل یعنی تل‌آویو و اورشلیم علیه سیاست‌های مقامات صهیونیستی ادامه دارد. پلاکاردی که یکی از معترضان در شهر اورشلیم علیه دولت رژیم صهیونیستی بالا برده، کرنا و ایجاد سردرگمی شده است. در میان این هیاهوها دومین جلسه دادگاه نخست‌وزیر اسرائیل، در سه پرونده اتهامی فساد، ارتشا و خیانت در امانت هم روز یک‌شنبه ۲۹ تیر برگزار شد.

نیست. ایشان تأکید کردند: برای امریکایی‌ها اینکه چه فردی نخست‌وزیر عراق باشد مهم نیست آنها به‌دنبال حکومتی همچون حکومت «پل برمر» حاکم امریکایی عراق در اوایل سقوط صدام هستند.

رهبر انقلاب اسلامی گفتند: ایران در خصوص روابط عراق با امریکا دخالتی نمی‌کند اما انتظار دارد که دوستان عراقی، امریکا را بشناسند و بدانند که حضور امریکا در هر کشوری منشأ فساد، خرابی و ویرانی است.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای تأکید کردند: جمهوری اسلامی ایران انتظار دارد تصمیم دولت، ملت و مجلس عراق برای اخراج امریکایی‌ها بپذیری شود زیرا وجود آنها موجب ناامنی است. ایشان جنایت امریکا در ترور سردار سلیمانی و ابومهدی المهندس را یک نمونه از نتیجه حضور امریکایی‌ها برشمردند و خطاب به نخست‌وزیر عراق افزودند: آنها میهمان شما را در خانه شما کشند و صریحاً به این جنایت اعتراف کردند که این موضوع کوچک نیست.

رهبر انقلاب اسلامی تأکید کردند: جمهوری اسلامی ایران هرگز این موضوع را فراموش نخواهد کرد و قطعاً

ناومزد ریاست‌جمهوری ۱۴۰۰ می‌شود، به میدان آمده و صحبت از «ضرورت تغییر حکمرانی در کشور» می‌کند!کسی که چندی پیش در قامت معاون اول رئیس‌جمهور گفت حتی نمی‌تواند منشی خود را تغییر دهد، حالا درباره چه اندیشه‌ای کرده که به تغییر حکمرانی می‌اندیشد ولی حتی قادر به درک تأثیر یک حرف نابه‌جای خود بر اقتصاد کشور نیست؟!

در این میان برخی ناظران بازار معتقدند نباید این حرف‌های سابقه‌دار جهانگیری را که هر از گاهی بر صفحات رسانه‌ها ظاهر می‌شود و می‌گوید «می‌توانم بگویم که چقدر ویرانم»، ساده‌انگاشت و از سر استیصال و ضعف دانست بلکه به نظر می‌رسد بخشی از دولت که در تماس و لابی‌گری دائم با صادرکنندگان خصوصی و نیمه‌خصوصی هستند، به‌هیچ‌عنوان با کاهش نرخ دلار میانه‌خوبی ندارند و حتی اگر در بخش‌های دیگر دولت کسی بیاید و از زحمات دولت برای کاهش نرخ دلار بگوید یا

وعده ریزش بیشتر بدهد، کسانی هم هستند که بلافاصله آه‌ای از نهاد دلار زده خود بیرون می‌کشند و با توصیفی وحشتناک از اقتصاد و تحریم‌ها، پیمانه دلار را می‌کنند تا به سرمستی و بدمستی ادامه دهد!این کمترین انتظار صادرکنندگان و یک اقلیت دلال صفت از دولت است که دلار را در بالا نگه دارد، هر چند به سود ۸۰میلیون ایرانی است که دلار نرخ پایین و معقولی داشته باشد.

حتی اگر این ادعای ناظران بازار و کارشناسان اقتصادی را باور نکنیم، باید از معاون اول پرسید چگونه ۴۰ سال در عرصه مدیریت کشور بوده‌ای و حالا دم از تغییر حکمرانی می‌زنی اما سواد فہم و درک جملات خود را نداری که بدانی گفتن اینکه «می‌توانم بگویم ابعاد تحریم‌ها چگونه است» بسیار ویرانگر تر از آن است که چیزی را- هر چیزی که هست- بگویی؟!

بقیه در صفحه ۴

۳

رکورد جدید کرونا هر ۶ دقیقه یک فوتی!

■ ویروس قاتل یک بار دیگر رکوردشکنی کرد. در ۲۴ساعت منتهی به ظهر آخرین روز تیرماه، هر شش دقیقه یکی از هموطنانمان بر اثر ابتلا به ویروس کرونا جانش را از دست داد تا در داغ‌ترین روزهای تابستان، داغ ۲۲۹ نفر از هموطنانمان بر دل خانواده‌هایشان بنشیند

۱۵

مصر مقابل ترکیه در لیبی گارد جنگی گرفت

■ قاهره برای مداخله در لیبی مصمم به نظر می‌رسد ولی مقام‌های سیاسی در آنکارا مردنشان می‌دهند.نخست‌وزیر اسبق ترکیه گفته که تنش بامصر در لیبی به‌نفع ترکیه نیست واز رجب طیب اردوغان خواسته با قاهره به گفت‌وگو بنشیند

۳

رشوه دانیال زاده به فریدون برای غارت بانک‌ها

■ نماینده دادستان: در گزارش سازمان اطلاعات سپاه در پرونده دانیال زاده و فریدون آمده‌است دانیال زاده در فریدون رشوه داده‌است تا فریدون مدیران عامل چندین بانک را منصوب کند. در آن گزارش نشان می‌دهد دانیال زاده از بانک رفاه و ملت تسهیلاتی گرفته‌است که مشمول اخلاص است

۱۰

آماده‌باش جهادگران برای شروع نهضت کمک مؤمنانه از عیدقربان تا ماه صفر

۹

جنبه‌های مغفول یک مواجهه تاریخی

بازخوانی مواجهه عبدالکریم سروش و رسول جعفریان پس از ۳۱ سال

۱۶

گفت‌وگوی «جوان» با پیروز ارجمند فقدان سند بالادستی سیاستگذاری در موسیقی را سخت کرده است